

Bolesław Maciej Ćwiertniak
dr hab. prof. nadzw.
Instytut Administracji i Prawa
Wyższej Szkoły „Humanitas”
w Sosnowcu

Ocena rozprawy doktorskiej Pana mgr Grzegorza Szynala pod tytułem „Sądowa kontrola rozwiązania stosunku pracy jako środek ochrony trwałości stosunku pracy”.

I. 1. Poniżej prezentuję moje oceny i uwagi na temat dysertacji doktorskiej Pana mgr Grzegorza Szynala nt. „Sądowa kontrola rozwiązania stosunku pracy jako środek ochrony trwałości stosunku pracy”. W niniejszej „Ocenie ...” ograniczam się do uwag, które uznaję za szczególnie istotne. Uwagi bardziej szczegółowe naniosłem na egzemplarzu pracy doktorskiej (do wykorzystania przez Autora w przypadku publikacji dysertacji lub jej części).

2. W prezentowanej „Ocenie ...” skupiam swą uwagę na wybranych aspektach. Są to, poza ogólnym scharakteryzowaniem pracy w ujęciu statystycznym:

- a) ocena zasadności wyboru tematu dysertacji doktorskiej,
- b) ocena struktury pracy (między innymi w aspekcie oceny realizacji celu zadania badawczego pracy),
- c) oceny materiałów stanowiących bazę rozważań prowadzonych w pracy (prawodawstwo, orzecznictwo, literatura itp.),
- d) oceny merytorycznych ustaleń Autora i prezentowanych przez Niego wniosków,
- e) związanych z „Oceną ...” konkluzji co do dalszego przebiegu procedury nadania stopnia naukowego.

II. Ogólne informacje o pracy.

1. Autor mgr Grzegorz Szynal.
2. Tytuł pracy: „Sądowa kontrola rozwiązania stosunku pracy jako środek ochrony trwałości stosunku pracy”, Rzeszów 2018.
3. Objętość pracy: 272 s. (w dostarczonym egzemplarzu oprawa intrologatorska).
4. Pozycji bibliograficznych wg wykazów: literatura 328 poz.; akty prawne: 64 (prawo międzynarodowe i europejskie – 14 poz.; krajowe – 50 poz.); orzecznictwo sądowe: 222 (OTK 4 poz., OSN 207 poz., OSP 4 poz., OSA 7 poz.).

5. Jednostka w której przygotowano rozprawę: Wyższa Szkoła Prawa i Administracji. Rzeszowska Szkoła Wyższa.

6. Jednostka, w której prowadzony jest przewód doktorski: Senat Wyższej Szkoły Prawa i Administracji Rzeszowskiej Szkoły Wyższej w Rzeszowie.

7. **Promotor:**

prof. nadzw. dr hab. Antoni Dral, prof. Wyższej Szkoły Prawa i Administracji Rzeszowskiej Szkoły Wyższej w Rzeszowie.

III. Ocena zasadności wyboru tematu dysertacji doktorskiej.

1. Tematyka rozwiązania stosunku pracy, w tym także ochrony jego trwałości należy do tematów kluczowych dla indywidualnego prawa pracy, czy w innym ujęciu – prawa stosunku pracy. Jako taka jest zatem dość szeroko omawiana i analizowana w doktrynie naszego prawa pracy. Nie dziwi zatem relatywnie spora ilość opracowań dotyczących różnych trybów rozwiązania umów o pracę (poczynając od obszernych opracowań monograficznych, np. L. Mitrusa, M. Latos – Miłkowskiej, A. Sobczyka i in., a także dysertacji doktorskich). Podobnie jest z określonymi aspektami wspomnianej problematyki, także dotyczącymi ochrony trwałości stosunku pracy (gdzie wskazać można kilka monografii indywidualnych, np. A. Drala, A. Rycaka, czy opracowań zbiorowych – red. L. Florek, red. G. Goździewicz). Podobnie wskazać można na analizy zawarte w innego typu opracowaniach, takich np. jak System prawa pracy, komentarze do Kodeksu pracy, dość obszerna ilość artykułów itp. **W tym stanie rzeczy znaczenia nabiera pytanie o zasadność wyboru tematu dysertacji doktorskiej.**

2. Bez wątplenia o wadze i aktualności tematu świadczyć może, iż zagadnienia nim objęte stanowią przedmiot orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego, bogatego orzecznictwa Sądu Najwyższego i związanych z tematyką orzeczeń zarówno sądów powszechnych jak i administracyjnych, których reprezentatywny wybór analizuje zresztą Autor w swej pracy doktorskiej.

Podobnie o aktualności i wadze zagadnienia wskazują zarówno dyskusje naukowe, toczone m.in. w powołanych pozycjach doktrynalnych, jak też w toku prac nad kolejnymi zmianami naszego prawa pracy, w tym projektami nowych kodeksów pracy.

3. Podkreślić przy tym należy, iż Pan mgr Grzegorz Szynal podjął w swej rozprawie doktorskiej określony fragment problematyki ochrony trwałości stosunku pracy jakim jest **sądowa ochrona** tejże. Zagadnienia zaś sądowej ochrony trwałości stosunku pracy z reguły

nie stanowiły podstawowego zakresu analiz ochrony trwałości stosunku pracy, a raczej ilustrację i przykłady jej funkcjonowania w praktyce. Sam Doktorant, oceniając dotychczasowy dorobek doktryny, wskazuje, iż sądowa kontrola rozwiązania stosunku pracy zasadniczo nie stanowi głównego przedmiotu badań naukowych i że brak jest opracowania o charakterze kompleksowym („rozprawy przekrojowej”) obejmującej pogłębioną analizę elementu ochrony trwałości stosunku pracy jakim jest sądowa kontrola jego rozwiązania (Wstęp, s. 12). Zgodzić się tu można też z podstawową tezą Autora, iż sądowa kontrola rozwiązania stosunku pracy jest niezbędnym elementem ochrony jego trwałości i że bez jej funkcjonowania na zasadach powszechności, wyspecjalizowanego charakteru, dużego stopnia odformalizowania pracownik w praktyce pozbawiony byłby możliwości ochrony swoich praw w tym zakresie, a sam fakt istnienia możliwości wniesienia sprawy dotyczącej rozwiązania stosunku pracy do niezależnego i wyspecjalizowanego sądu ma funkcję stabilizującą stosunek pracy (por. Wstęp, s. 11 *in fine*).

4. Akceptując wyżej przytoczone wypowiedzi Autora oraz podaną wcześniej ogólną charakterystykę zainteresowania polskiej doktryny prawa pracy zagadnieniami dotyczącymi rozwiązania stosunku pracy ocenić można, iż wskazany temat dysertacji i podjęte w niej rozważania **mogą stanowić temat i przedmiot dysertacji doktorskiej.**

Stwierdzając powyższe, przechodzę do oceny struktury przedłożonej przez Pana mgr Grzegorza Szynala rozprawy.

IV. Ocena struktury pracy (między innymi w aspekcie oceny realizacji celu zadania badawczego pracy).

1. Autor swoją liczącą 272 strony pracę podzielił na szereg zróżnicowanych jednostek systematycznych. Podstawowymi jednostkami systematycznymi są Rozdziały, różnej wielkości, dzielone na mniejsze jednostki systematyczne, oznaczone numerycznie *Nota bene* mamy tu zarówno numeracje jednocyfrowe, jak i złożone z kilku, maksymalnie czterech, cyfr. Świadczyć to może o pewnej niekonsekwencji w strukturze pracy. Choć przyznać można, iż spis rzeczy jest **czytelny** i stwarza wrażenie **uporządkowania materii** (por. jednak dalsze uwagi w pkt 4. niniejszej Części oraz Cz. VI pkt 6.).

2. Wspomnianych rozdziałów merytorycznych przedłożona rozprawa zawiera 5. Prócz nich praca posiada Wstęp (s. 8 do 14) i Zakończenie (s. 229 do 237) oraz stosowne wykazy: wykaz skrótów (s. 7), wykaz aktów prawnych (s. 238 do 242), bibliografię (s. 242 do 260), wykaz orzecznictwa (s. 260 do 272). Układ rozdziałów oparty jest o założoną przez Autora

kolejność: w pierwszej kolejności Autor omawia zagadnienia o charakterze teoretycznym – pojęcia i podstawowe konstrukcje, takie jak pojęcie sądowej kontroli rozwiązania stosunku pracy, środków ochrony trwałości stosunku pracy (s. 16 i nast.), w ramach tego samego Rozdziału I „Pojęcie i źródła sądowej kontroli rozwiązania stosunku pracy w polskim prawie pracy” Autor prezentuje też źródła, międzynarodowe i krajowe, tejsze kontroli (s. 29 do 42).

3. Rozważania o charakterze historyczno - prawnym i historyczno – porównawczym stanowią treść Rozdziału II „Kształtowanie się sądowej kontroli rozwiązania stosunku pracy w polskim prawie pracy”, obejmującego okres od uzyskania niepodległości (a więc także obowiązujące ustawodawstwa zaborcze) – s. 47 do 52, aż do wejścia w życie Kodeksu pracy. Wskazać przy tym można, iż określone wątki historyczne występują także w innych Rozdziałach, zwłaszcza przy okazji omawiania zmian i nowelizacji stanu prawnego (np. zmian ustroju sądów, nowelizacji KPC czy KP w zakresach objętych tematyką pracy). Autor w odpowiednich fragmentach pracy nawiązuje też do projektów nowych kodeksów pracy (zarówno projektów Kodeksu pracy jak też Kodeksu regulującego zbiorowe stosunki pracy). Rozdział III obejmuje zagadnienia sądowych i pozasądowych organów kontroli rozwiązania stosunku pracy a także kwestie procedury związanej z ową kontrolą (s. 76 do 124). Podstawowymi dla dysertacji rozdziałami są Rozdział IV „Sądowa kontrola rozwiązania umownego stosunku pracy za wypowiedzeniem i bez wypowiedzenia” (s. 125 do 185) i Rozdział V „Sądowa kontrola rozwiązania stosunku pracy z powołania, wyboru, mianowania i spółdzielczej umowy o pracę” (s. 186 do 229).

4. Osobiście odnoszę wrażenie, iż Rozdziały III i IV są relatywnie bardzo obszerne i „przeładowane” zawartą w nich treścią. Dodatkowo Rozdział III, mimo iż funkcjonalnie bardzo ściśle powiązany z Rozdziałami IV i V, zdaje się być **zbyt szczegółowy** w omówieniach właściwości i składu organów pozasądowych i sądowych, kosztów, środków odwoławczych, itp. ze względu na założony temat pracy. Z drugiej jednak strony wskazać można, iż Autor, doceniając nader **istotną rolę praktyczną** tych kwestii, zaprezentował i zaakcentował je zdecydowanie szerzej niż zwykle czyni się to w opracowaniach dotyczących ochrony trwałości stosunku pracy.

5. Konsekwencją przyjętych w Rozdziale I ustaleń terminologicznych (*nota bene* odmiennych częściowo od standardowo występujących w literaturze naszego prawa pracy), choć w moim przekonaniu nie do końca wyraźnie zadeklarowanych przez Autora jest **brak w dysertacji rozważań i analiz dotyczących tzw. szczególnej ochrony trwałości stosunku pracy**. W moim przekonaniu mgr Grzegorz Szynal powinien owe **założenia wyraźniej zaakcentować**

we Wstępie i Rozdziale I oraz uzasadnić. W aktualnym bowiem stanie przedłożona rozprawa może czynić wrażenie **niekompletnej**. W przypadku zaś owych wyraźnych ustaleń terminologicznych oraz ich uzasadnienia i zakresów pojęciowych problem z płaszczyzny kompletności bądź niekompletności rozprawy stałby się problemem dotyczącym polemiki co do zasadności przyjęcia takiej a nie innej terminologii (por. dalsze uwagi: Część VI pkt 2. – 5.).

Sui generis rekonstrukcja owych, nie do końca zaakcentowanych założeń terminologicznych pozwala mi na ocenę, iż, w ich świetle, rozprawa ma charakter kompletny i zasadniczo kompleksowy. **Nie wnoszę zatem o jej uzupełnienie.**

6. Przyjęta przez Doktoranta struktura pracy harmonizuje zasadniczo z **celem naukowym** rozprawy, jakim miało być wskazanie roli sądowej kontroli rozwiązania stosunku pracy w ramach ochrony trwałości tegoż oraz ocena („odpowiedź na pytanie”), czy dotyczące jej regulacje prawne dają rękojmię do osiągnięcia zasadniczego celu jej ustanowienia (Wstęp, s. 11). Podobnie jest, jeżeli chodzi o tezy dysertacji (tamże, s. 11 *in fine*), które Autor „weryfikuje” w świetle opisów i analiz oraz wniosków zawartych w poszczególnych rozdziałach pracy i zaakcentowanych w jej Zakończeniu.

V. Ocena materiałów stanowiących bazę rozważań prowadzonych w pracy.

1. Autor wykorzystuje realnie w pracy zróżnicowane materiały. Stopień wykorzystania poszczególnych rodzajów materiałów źródłowych jest różny, dodatkowo zaś w różnym stopniu akcentowany przez Pana mgr Grzegorza Szynala.

2. Autor dysertacji **omawia i analizuje** odpowiedni zestaw aktów prawnych powszechnie obowiązujących w **Polsce** oraz zróżnicowanych źródeł prawa międzynarodowego jak i europejskiego, zarówno w kontekście organizacji i zasad funkcjonowania sądownictwa pracy, jak też samej ochrony trwałości stosunku pracy (por. np. Konwencje MOP, s. 27 i nast., s. 30 i nast.). Odnośnie regulacji krajowych obowiązujących na ziemiach polskich podkreślić należy znajomość przepisów państw zaborczych oraz ewolucji stanu prawnego w zakresie organizacji sądownictwa oraz ochrony trwałości stosunku pracy zaprezentowaną przez Doktoranta w Rozdziale II, s. 43 i nast. Autor odwołuje się też do kolejnych projektów nowych Kodeksów pracy (np. s. 42 i nast., i inne, w Zakończeniu, s. 233 i nast.) dokonując zarazem ich oceny w zakresie objętym tematyką pracy. Na tle wspomnianych projektów oraz własnych przemyśleń Autor prezentuje określone postulaty *de lege ferenda*, dotyczące zmian regulacji określonych zagadnień, objętych tematem pracy (por. dalsze uwagi, Część VI pkt

9.). Stwierdzić zatem należy, iż **Autor wykorzystał realnie w pracy odpowiednie akty prawne.**

Autor deklaruje stan prawny na dzień 30 kwietnia 2018 r. (*vide*: s. 14 *in fine*).

3. Wykorzystanie **literatury** uważam za **wystarczające** dla realizacji przez Autora założonych celów pracy. Autor wykorzystuje tu głównie krajową literaturę prawniczą z różnych dziedzin nauk prawnych. Większość pozycji to literatura z zakresu naszego prawa pracy, głównie indywidualnego a także z zakresu organizacji wymiaru sprawiedliwości oraz prawa procesowego cywilnego. Określoną część wspomnianych pozycji, z innego punktu widzenia zakwalifikować można jako literaturę historyczno - prawną, część jako literaturę z zakresu prawa międzynarodowego i europejskiego. W mniejszym zakresie odwołuje się Doktorant do literatury prawa konstytucyjnego, czy też literatury teoretyczno - prawnej. Jak wskazywałem wcześniej (por. pkt 1. niniejszej Części) stopień wykorzystania jest, w poszczególnych Rozdziałach czy Podrozdziałach, dość zróżnicowany. W pewnych przypadkach oczekiwałbym wręcz szerszego jej wykorzystania: przykładem mogą tu być analizy zasadności wypowiedzenia umowy o pracę i jej kontroli sądowej (s. 131 i nast.), gdzie Autor nie skorzystał z dość klasycznych, choć zdaniem niektórych „przestarzałych” pozycji, takich jak T. Zielińskiego „Klauzule generalne w prawie pracy” czy A. Wypych – Żywickiej „Zasadność wypowiedzenia umowy o pracę ...”. Podobnie jest w przypadku niektórych innych wątków pracy. Oczywiście Autor ma prawo dokonania selekcji wykorzystywanego materiału źródłowego, jednakże z pewną korzyścią dla dysertacji byłoby sięgnięcie do niektórych pominiętych przez Autora pozycji. Podsumowując wykorzystanie literatury oceniam, iż jest ona przez Doktoranta **wykorzystana realnie**, stanowiąc podstawę analiz i ocen prezentowanych w pracy, i jej zakres jest **wystarczający** dla realizacji celu badawczego przedłożonej rozprawy doktorskiej.

4. Z wcześniejszych uwag (por. Część II pkt 4. niniejszej „Oceny ...”) wynika, iż Autor **odwołuje się dość szeroko do krajowego orzecznictwa sądowego** (222 pozycje). Zdecydowaną większość analizowanych judykatów stanowią tu orzeczenia naszego Sądu Najwyższego (głównie Izby Pracy i Ubezpieczeń Społecznych), mamy też związane z tematyką pracy orzeczenia innych Izb, także sądów niższej instancji (które Autor uznaje za *sui generis* precedensowe i istotne dla tematyki pracy), wybrane orzeczenia sądów administracyjnych (m.in. łączące się z ochroną trwałości zatrudnienia w administracji publicznej). **Orzecznictwo sądowe stanowi przedmiot analiz**, o różnym stopniu wnikliwości, zwłaszcza w Rozdziałach IV i V rozprawy. Wskazać też należy na

wykorzystanie w odpowiednich miejscach pracy dorobku orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego. Ogólnie, **wykorzystanie orzecznictwa ocenić należy wysoko**, podobnie jak **umiejętność jego analizy**, która to umiejętność jest szczególnie cenna nie tylko w sferze refleksji naukowej ale w szczególności w działalności praktycznej. *Nota bene*, jak mi wiadomo, Doktorant jest praktykiem, sędzią z dużym doświadczeniem zawodowym.

VI. Oceny merytorycznych ustaleń Autora i prezentowanych przez Niego wniosków (uwagi ogólne).

1. Jak już wskazywałem, kluczowe dla delimitacji zakresu rozważań, podejmowanych przez mgr Grzegorza Szynala w rozprawie, jest przyjęcie w Rozdziale I określonych ustaleń terminologicznych, odmiennych częściowo od standardowo występujących w literaturze naszego prawa pracy (por. Część IV, pkt 5.). Autor, w ślad za poglądami doktryny naszego prawa pracy przyjmuje, iż sądowa kontrola rozwiązania stosunku pracy stanowi, obok wymogu zasadności rozwiązania umowy o pracę i tzw. związkowej kontroli zamiaru rozwiązania umowy, jeden z elementów ochrony trwałości stosunku pracy (por. s. 10). Kontrolę ową ujmuje jako władzę sądu w zakresie czuwania nad zgodnością z prawem rozwiązania stosunku pracy. Ma być ona przy tym częścią realizacji konstytucyjnego prawa do sądu (s. 17 i nast.), którego emanację stanowi „droga sądowa” (por. s. 18). Autor wskazuje, iż ma ona szeroki zakres odniesienia i dotyczy każdego pracownika, zarówno objętego regulacjami tzw. „powszechnego prawa pracy” jak też pozostającego w „pragmatycznych stosunkach zatrudnienia”. Stąd też zakresem rozprawy obejmuje Autor zarówno umowne jak i pozaumowne stosunki pracy (por. Rozdział IV i Rozdział V Dysertacji).

2. W nawiązaniu do **przyjętej definicji „sądowej kontroli rozwiązania stosunku pracy”**, w oparciu o analizę obowiązujących regulacji prawnych (międzynarodowych i krajowych) oraz analizę orzecznictwa sądowego mgr Grzegorz Szynal **rekonstruuje cechy** owej kontroli jako fakultatywnej (prawo odwołania się przez podmiot do sądu), następczej (odwołanie od dokonanej skutecznie czynności prawnej podmiotu), niezależnej (niezależność i niezawisłość Sądu), profesjonalnej (m.in. właściwość i kompetencje sądu), niosącej ze sobą określone konsekwencje w sferze stosunku pracy (roszczenia i określające je orzeczenia sądów). Powołać tu można wypowiedzi Autora (*vide*: s. 16 do 19, s. 27 do 29).

3. Tak ujętą kontrolę sądową rozwiązania stosunku pracy, obok regulacji formy, okresu wypowiedzenia, obowiązku uzasadnienia wypowiedzenia i rozwiązania umowy o pracę bez

wypowiedzenia, obligatoryjną konsultację związkową, zalicza Autor, za doktryną, do grupy środków prawnych ochrony trwałości stosunku pracy o charakterze podstawowym (por. s. 19 i cyt. tam A. Dral). Środki te omawia syntetycznie Autor w dalszej części Rozdziału I (pkt 2.2., s. 20 i nast.).

4. Autor wskazuje na funkcjonujący w doktrynie podział na tzw. powszechną i szczególną ochronę trwałości stosunku pracy (Wstęp, s. 9), jednakże z założenia owych dystynkcji dla potrzeb dysertacji nie używa: zakresem rozważań obejmuje przypadki kwalifikowane jako tzw. powszechna ochrona trwałości stosunku pracy (a więc ochrona w przypadku wypowiedzenia umowy o pracę na czas nieokreślony), poszerzając ową dotychczasową „powszechność” na ochronę trwałości stosunku pracy przed rozwiązaniem bez wypowiedzenia z KP, a także jak wspomniano o „standardową” ochronę trwałości pozaumownych stosunków pracy zarówno wynikających z regulacji KP jak też regulacji pragmatycznych. Poza zakresem rozważań Autora znajdują się zatem przypadki tzw. szczególnej ochrony trwałości stosunku pracy. *Nota bene* mimo konsekwencji Autora w realizacji przyjętych założeń w pewnych fragmentach pracy problematyka „ochrony szczególnej” jednak się, zdawkowo, pojawia (por. fragmenty poświęcone tzw. „zwolnieniom grupowym”, s. 146 i nast.) czy np. modyfikacje tejże ochrony w przypadku stosunków pracy z powołania (por. s. 202 i nast.).

5. Problemom terminologicznym i łączącemu się z tym zagadnieniom zakresu tematycznego dysertacji poświęcam w niniejszej „Ocenie ...” relatywnie dużo miejsca, bowiem przyjętą przez Autora konwencję terminologiczną i jej następstwa uważam za **oryginalną i interesującą**, wskazującą na **samodzielność** Doktoranta.

6. Dokonując oceny struktury pracy wskazywałem, iż Rozdziały III i IV (np. dotyczące środków prawnych – s. 112 do 124, czy charakterystyki poszczególnych roszczeń, s. 164 do 185) są ponad potrzeby zakreślone tematem dysertacji obszerne (por. Część IV pkt 4.). Jest to uwaga zarówno o charakterze strukturalnym jak i merytorycznym: proporcje pracy powodują *sui generis* „ograniczenia” pola do bardziej szczegółowych analiz orzecznictwa sądowego zawartych w innych częściach Rozdziału IV i w Rozdziale V.

7. Przykładami zakresów, objętych tematyką pracy i w niej omawianych, które, w mojej ocenie, **mogłyby stać się przedmiotem głębszej analizy** dorobku judykatury SN, wzbogaconej o ich szersze skonfrontowanie z poglądami teoretycznymi wyrażonymi w doktrynie, mogą między innymi być: ocena procedur prekonsultacyjnych i konsultacyjnych przed rozwiązaniem stosunku pracy, analiza wymogu zasadności wypowiedzenia w

kontekście klauzul generalnych z art. 45 i 8 KP, krytyczna analiza orzecznictwa SN zakładającego zasadniczo niemożność stosowania przepisów KC o wadach oświadczeń woli w przypadku rozwiązania stosunku pracy za porozumieniem stron.

8. Podkreślić wszakże należy, że w przypadku zagadnień, które Autor uczynił przedmiotem swych bardziej szczegółowych zainteresowań, **analizy te prowadzone są umiejętnie**, zarówno w warstwie **interpretacji przepisów prawnych** jak też **orzecznictwa sądowego**.

9. W oparciu o nie formułuje Autor w poszczególnych fragmentach pracy a także w jej Zakończeniu określone **oceny i wnioski**, różnorodnego charakteru.

Część wniosków, także wyrażonych w Zakończeniu pracy ma charakter zgoła oczywisty, na tle układu prawnego, w którym obowiązują określone podstawowe zasady prawa (np. konstytucyjna zasada prawa do sądu). W ich świetle nie wydaje się jednakże możliwy inny wniosek niż ten, że sądowa kontrola rozwiązania stosunku pracy jest niezbędnym elementem ochrony jego trwałości (Zakończenie, s. 229), korespondujący z przedstawioną wcześniej podstawową hipotezą badawczą. Merytoryczny charakter mają za to kolejne wnioski Autora, np. wskazujące na to, iż obowiązujące w Polsce przepisy zapewniają możliwość efektywnego sprawowania sądowej kontroli nad prawidłowością rozwiązania stosunku pracy, co w konsekwencji służy ochronie jego trwałości (tamże, *in fine*), czy że aktualny system sądowej kontroli rozwiązania stosunku pracy spełnia konstytucyjne i międzynarodowe standardy ochrony trwałości zatrudnienia i powinien być, z określonymi modyfikacjami, bezwzględnie utrzymany (s. 236). Autor formułuje też szereg **wniosków bardziej szczegółowej natury**, w tym również wniosków *de lege ferenda*. Z częścią z nich **należy się prima facie zgodzić**. Inne stanowią wyartykułowanie stanowiska Autora w toczącej się **dyskusji** nad określonymi problemami naszego prawa pracy i mogą być zatem przedmiotem **uwag polemicznych** (por. dalsze uwagi w Części VII, pkt 2. i 3.). Podkreślić można przy tym, iż często zgłaszane przez Doktoranta postulaty *de lege ferenda* wskazują na ich **rzetelne opracowanie**: Autor nie ogranicza się tu do wyrażenia hasłowo danego postulatu (np. „znowelizować przepisy o kosztach sądowych”) lecz proponuje w danej kwestii określone rozwiązania – w podanym przykładzie odmienny od dotychczasowego sposób ustalenia wartości przedmiotu sporu (por. s. 232, 233). Podobnie jest np. z postulatem wprowadzenia odpowiednio wysokiego odszkodowania dla pracownika w przypadku postulowanego „uwolnienia się” pracodawcy od obowiązku przywrócenia pracownika do pracy (por. s. 236, 237). Świadczy to też o **samodzielności** Autora w **rozwiązywaniu określonych problemów badawczych** (tu: związanych z instrumentarium postulowanego stanu prawnego).

Dodać można, iż wnioski zawarte w Zakończeniu pracy zostały przez Autora zaprezentowane w sposób bardzo **uporządkowany, rzeczowy i sugestywny** w nawiązaniu do prezentowanych tam ocen obowiązującego stanu prawnego.

10. Przed wskazaniem uwag szczegółowych, głównie o charakterze polemicznym, podkreślić należy, iż zaprezentowane w poprzednich punktach „Oceny ...” uwagi dają podstawę do twierdzenia, iż Autor w **pełni wywiązał się** z zadeklarowanych we Wstępie **celów badawczych**, stosując zaś wskazane przez siebie **metody badawcze**, zaprezentował oraz przeprowadził analizę zadeklarowanego zakresu zagadnień, świadcząca o **rzetelnym przygotowaniu rozprawy**.

VII. Uwagi merytoryczne (szczegółowe).

1. Sygnalizowałem wcześniej, iż szereg uwag naniosłem na tekście pracy. W tym miejscu, tytułem przykładu, wskażę kilka uwag szczegółowych o różnym charakterze.

2. Przykładem uwag o charakterze polemicznym mogą być uwagi dotyczące stanowiska Autora (przyjętego za Sądem Najwyższym) w przedmiocie relacji wymogu zasadności wypowiedzenia umowy o pracę przez pracodawcę do klauzuli zasad współzycia społecznego z art. 8 KP. Przypomnieć tu można linie orzecznicze SN sprzed wydania omawianych w rozprawie „Wytycznych SN ...” uznające, iż w pojęciu zasadności / niezasadności wypowiedzenia mieści się kontrola nad zgodnością wypowiedzenia z zasadami współzycia społecznego - jak wskazywałem wcześniej, Autor nie odwołuje się w przypadku omawiania „zasadności” do konstrukcji klauzul generalnych, zaś spojrzenie z perspektywy teorii prawa (relacje różnego typu klauzul generalnych) mogłoby stanowić istotny argument związany z oceną aktualnie „obowiązującej” linii orzeczniczej SN (por. ss. 131 i nast., 148 i nast.). Inny przykład uwag o charakterze polemicznym może się wiązać z ocenami Autora dotyczącymi dokonanego już przed laty w ustawodawstwie a przewidywanego w projektach Kodeksu pracy (i postulowanego zresztą przez Doktoranta) dalszego ograniczania tzw. realnej ochrony trwałości stosunku pracy (czy, jak piszą inni, nawet „stanowiska pracy”) związanej z roszczeniem o przywrócenie do pracy „na poprzednich warunkach”. Jest to bowiem wciąż problem dyskusyjny, dotyczący istotnych praw pracownika. *Nota bene* w kontekście sygnalizowanego zagadnienia, na tle aktualnego stanu prawnego, oczekiwałbym szerszej oceny Doktoranta wskazywanych przez SN sytuacji, gdy przywrócenie do pracy jest „niemożliwe” lub „niecelowe” (por. Rozdział IV, s. 165 i nast., s. 173 i nast.). Kolejnym tego typu przykładem może być problem pozasądowych organów, w szczególności, w

indywidualnym prawie pracy komisji pojednawczych, którym to Autor poświęca relatywnie dużo miejsca (por. Rozdział III, s. 78 – 85) a który to wątek, na co wskazywałem wcześniej w niniejszej „Ocenie ...” (Część IV pkt 4.) nie ma szczególnie istotnego znaczenia ze względu na tematykę rozprawy. Pan mgr Grzegorz Szynal dość ujemnie ocenia praktykę funkcjonowania tychże komisji i ich dość znikomą rolę w rozwiązywaniu spraw pracowniczych, postuluje jednak w Zakończeniu ich utrzymanie dla zachowania możliwości alternatywnego sposobu rozwiązywania tych spraw pracowniczych (por. s. 229 – 230), w tym przypadku jednakże bez zaprezentowania wniosków bardziej szczegółowych, które służyć by miały wzmocnieniu pozycji komisji, zwiększeniu ich efektywności i upowszechnieniu tej instytucji. Przykłady takie można by zresztą mnożyć.

3. Wspomniane uwagi o charakterze polemicznym **nie wpływają** na przedstawioną wcześniej **ocenę pracy**. Podobnie jak wskazane uwagi poczynione na tekście pracy mogą stanowić *sui generis* pomoc w przypadku podjęcia prac nad publikacją dysertacji w całości lub w odpowiednich częściach.

4. Przykłady **braku szerszego omówienia** określonych zagadnień w przedłożonej pracy Pana mgr Grzegorza Szynala sygnalizowałem wcześniej w ramach uwag dotyczących struktury pracy oraz ogólnych ocen zawartości merytorycznej. W tym miejscu, nie wchodząc w szczegóły, odsyłam do stosownych fragmentów niniejszej „Oceny ...” (por. Część VI, pkt 7.). *Nota bene*, podobnie nazbyt syntetycznie (wobec wewnętrznego zróżnicowania w ramach stosunków pracy z powołania, wyboru czy mianowania) ujmuje Autor ochronę ich trwałości i roszczenia z nią związane (por. odpowiednio bardziej kompleksowe uwagi dotyczące powołania, s. 188 i nast. i dość skrótowe omówienie wyżej wymienionych w przypadku wyboru s. 207 – 211, czy mianowania s. 212 – 219).

5. Wskazywałem też na określone **powtórzenia** w różnych częściach pracy (w szczególności, między Rozdziałami I a III i IV), częściowo uzasadnionych związku z ewolucją stanu prawnego.

VIII. Styl pracy i jej strona estetyczna.

1. Praca zasadniczo pisana jest **poprawnym stylem**, **język** pracy jest dla prawników i administratywistów **komunikatywny**, układ pracy jest **przejrzysty**, zaś zawarte w tekście twierdzenia, uzasadnienie ocen Autora, jego interpretacje przepisów i komentarze do orzeczeń są wyrażone jasno, syntetycznie i konsekwentnie. Wcześniej już wskazałem na uporządkowanie tekstu, m.in. wyraźnie widoczne w Zakończeniu pracy.

2. Zauważyć można pewną nierównomierność w rozłożeniu przypisów, na co wskazywałem wcześniej, omawiając wykorzystanie źródeł. Sytuacja owej nierównomierności nie zawsze uzasadniona jest treścią materii omawianych w danym fragmencie pracy.
3. Dysertacja doktorska Pana mgr Grzegorza Szynala sprawia **wrażenie starannie i estetycznie wydrukowanej**. W dostarczonym egzemplarzu występuje jednak szereg drobnych usterek, głównie błędów literowych.
4. Żałować można, iż Autor nie zamieścił w pracy rycin i schematów obrazujących omawiane instytucje (np. strukturę sądownictwa pracy, właściwość sądów w różnych kategoriach spraw pracowniczych, porównanie wadliwości oświadczeń rozwiązujących stosunek pracy, roszczeń pracowników i pracodawców, itp.).
5. Wskazane wcześniej (pkt 1., pkt 3.) uwagi świadczą o **wysokiej ocenie** języka, stylu i strony estetycznej pracy. Pozostałe dwie uwagi służyć mają Autorowi *pro futuro* (np. w trakcie przygotowywania dysertacji czy jej części do druku).

IX. Wnioski końcowe.

1. Przedstawiłem powyżej **szereg uwag, także krytycznych** dotyczących rozprawy doktorskiej Pana mgr Grzegorza Szynala. Część z nich, a także uwagi szczegółowe poczynione na tekście dysertacji, przydatna być może Autorowi w przypadku **publikacji** rozprawy bądź jej części. Osobiście sugerowałbym Autorowi przygotowanie **artykułu** lub cyklu tychże, rozwijających i akcentujących zagadnienia ujęte w Rozdziale I.
2. Poczynione uwagi ogólne dotyczące oceny merytorycznej pracy wskazują, iż **oceniam ją wysoko**: praca zawiera dość szczegółową analizę źródeł prawa, orzecznictwa a także reprezentatywnych poglądów doktryny różnych gałęzi prawa, w szczególności prawa pracy, prawa procesowego cywilnego, w określonym zakresie prawa konstytucyjnego oraz, o ile taką dziedzinę wyodrębnić, nauki o organizacji organów ochrony prawnej. Doktorant **prawidłowo posługuje się warsztatem badawczym**, posiadał umiejętności **uporządkowania** określonych kwestii merytorycznych, **komunikatywnej ich prezentacji** a także umiejętność **samodzielnego prowadzenia pracy naukowej**. W stosownych miejscach niniejszej „Oceny...” podkreślałem ową samodzielność i związane z nią oryginalne rozwiązania problemu naukowego (wspomniane wcześniej kwestie terminologiczne, związane z nimi ujęcie zakresu tematycznego pracy, analizy i oceny regulacji prawnych i orzecznictwa, czy zgłaszane przez Doktoranta postulaty *de lege ferenda*).

3. W strukturze dostarczonej pracy nie występuje wymagane przez obowiązujące przepisy streszczenie anglojęzyczne. Nie znając praktyki Senatu Wyższej Szkoły Prawa i Administracji, Rzeszowskiej Szkoły Wyższej trudno mi ocenić, czy jest to określony brak formalny pracy, czy też wymóg ten realizowany jest w innej formie (np. odrębne tłumaczenie streszczenia, odrębny autoreferat w języku angielskim, itp.).

X. Konkluzje dotyczące postępowania w sprawie nadania stopnia naukowego doktora „w zakresie” prawa związane z oceną merytoryczną rozprawy doktorskiej Pana Grzegorza Szynala pt. „Sądowa kontrola rozwiązania stosunku pracy jako środek ochrony trwałości stosunku pracy”.

W nawiązaniu do przedłożonej „Oceny rozprawy doktorskiej ...”, dla potrzeb toczącego się postępowania w sprawie nadania stopnia naukowego doktora Autorowi wspomnianej dysertacji przedstawiam następujące konkluzje:

1. Ze względu na wskazaną kompleksowość rozważań i zasadniczo kompletność rozprawy a także jej poziom merytoryczny **nie wnoszę o jej uzupełnienie ani jej poprawienie.**

2. Stwierdzam, iż rozprawa **odpowiada wymogom jakie aktualnie obowiązujące przepisy stawiają pracom doktorskim** (por. m.in. zawarte w „Ocenie rozprawy doktorskiej ...” uwagi merytoryczne dotyczące uporządkowania zagadnień, oryginalności twierdzeń czy samodzielności w rozwiązywaniu problemów badawczych);

a zatem

3. Oceniam, iż przedłożona rozprawa, w aktualnym kształcie, **może stanowić podstawę dalszych etapów postępowania** związanego z uzyskaniem stopnia naukowego doktora.

Bolesław Maciej Cwiertniak

Bytom, 26 lutego 2019 r.